

Yleisen edunvalvonnan kehittämistyöryhmän kokous 4/2024

1. Asetusluonnos Oikeuspalveluvirastosta on lausunnolla

Oikeuspalveluvirastoa koskeva valtioneuvoston asetuseruonnos on lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi:sä. Lausuntopyyntö on lähetetty mm piireille, mutta kantaa voi ottaa [lausuntopalvelussa](#) kuka tahansa.

2. Muistutus DVV:stä, että lupa-asioissa tulee käyttää ensisijaisesti sähköistä asiointipalvelua

DVV on lähettänyt toimistoille 27.5. muistutuksen, että lupahakemukset tulisi lähettää Edvardin käyttöliittymän kautta. Ainoastaan metsäsuunnitelmat tulee lähettää verkkolomakkeen kautta.

Myös useamman päämiehen hakemukset voidaan viime syksynä tehdyn muutoksen johdosta toimittaa Edvardin käyttöliittymän kautta. Muistutus on lähetetty, koska hakemuksia on tullut edelleen myös sähköpostilla.

Työryhmä piti muistutusta tarpeellisenä, koska sähköiseen palveluun on tullut ominaisuuksia, jotka eivät välttämättä ole kaikilla muistissa.

3. DVV:n ruuhkatilanne

Edunvalvonnan määräämisasioissa on edelleen ruuhkaa DVV:ssä. Näköpiirissä ei ole henkilöstölisäyksiä ja tulossa olevat säästöt voivat edelleen heikentää tilannetta. Meneillään on kuitenkin vielä tietojärjestelmien kehittämistoimia, mm yksityisten edunvalvojien sähköiset tilit voivat osittain helpottaa työtilannetta.

Viive määräämisasioiden hoitamisessa on näkynyt yleisessä edunvalvonnassa mm määräaikaisten edunvalvontojen kohdalla silloin, kun on haettu edunvalvonnan jatkoa. Kun edunvalvonta ehtii päättyä ennen jatkopäätöstä, päämiehen asiat saattavat olla hoitamatta väliaikana ja tilanteen uudelleen selvittely vie aikaa.

Väliaikana on ollut mahdollista käyttää asiakkaan antamaa valtakirjaa, mistä ainakin osa toimistoista on luopunut. Syynä mm palkkion perimiseen liittyvät ongelmat Edvardissa. Todettiin, että ongelma on hyvin tiedossa DVV:ssä ja sielläkin työpainetta helpottaisi, jos väliaikaa ei pääsisi syntymään. Jäsenten mukaan joskus päätöksiä toisaalta saadaan nopeastikin.

4. Virka-apupyynnöt toimistojen välillä

Perehdyttämistyöryhmässä on käynyt ilmi, että olisi hyvä muistuttaa edunvalvoja, missä tilanteissa voi tehdä virka-apupyynnön toiseen edunvalvontatoimistoon

Valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetun lain 5 §:n mukaan yleisten edunvalvojien on annettava toisilleen pyynnöstä virka-apua. Vastaava säännös on Oikeuspalveluvirastosta annetun lain 29 §:ssä.

Jos päämiehen asioissa on tarpeen matkustaa kaukana sijaitsevalla toiselle paikkakunnalle, on pohdittava, milloin toimenpide voitaisiin hoitaa tekemällä virka-apupyynnön paikalliseen toimistoon. Se, milloin asia voidaan hoitaa virka-apuna, tulee ratkaista tapauskohtaisesti. Harkinnassa tulee huomioida toimenpiteeseen liittyvä vastuu ja se kuinka selvärajaisesta toimenpiteestä on kysymys. Virka-apu voi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi, kun on kysymys tallelokeron avaamisesta, kauppakirjan allekirjoittamisesta6. tai autotallin/varaston tarkistamisesta. Työryhmän mielestä virka-apu ei sovellu silloin, kun toimenpiteeseen liittyy suuri vastuu ja riskitekijöitä. Esimerkkinä tällaisesta voi olla laaja maaseutukiinteistö, joka tulee katselmoida ja valokuvata.

Keskustelussa todettiin, että piireillä on omia, erilaisia sisäisiä ohjeita muun muassa siinä, kuinka pitkiin matkoihin virkamiehille annetaan ns pysyväismääräyksiä. Laura ottaa asian esille Oikeuspalveluviraston henkilöstöryhmässä, jotta virastolle saataisiin yhteinen ohjeistus toiminnan alkaessa.

5. Alkukirje-pohjan lisäkieliversiot

Alkukirjepohjat ovat nyt suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Perehdyttämisyöryhmässä oli herännyt kysymys siitä, tulisiko kirje olla myös muilla kielillä, kuten venäjän, ranskan ja arabian kielellä.

Todettiin, että ennen kuin asiaa ratkaistaan, tulee olla tietoa siitä, kuinka paljon erikielisiä asiakkaita edunvalvonnassa on. Puheenjohtaja selvittää, millaisia tietoja Edvardista saadaan. tiedossa on, että asiakkaan kielen merkitseminen Edvardiin ei ole pakollista, joten välttämättä saatavilla ei ole tarkkaa tietoa.

Käytännössä vieraskielisten asiakkaiden asioiden hoitaminen onnistuu jonkun läheisen/yhteyshenkilön avulla, joka pystyy toimimaan tulkkina.

6. Tilien saldot edunvalvonnan alkaessa

Perehdytystä koskevassa työryhmässä on keskusteltu, miltä päivältä alkusaldo tulisi pyytää. Se pyydetään nyt edunvalvonnan alkamispäivälle, mutta pitäisikö se pyytää sitä edelliselle päivälle?

DVV:n ohjeen mukaan saldon tulee olla edunvalvonnan alkamispäivän aamun saldo. Käytännössä saldotieto pyydetään siltä päivältä, kun edunvalvonta alkaa. Jos saldopäivän aikana on ollut tapahtumia, ne joudutaan lisäämään käsin.

7. Elatussopimusta koskevat edunvalvojan määräykset

Työryhmän elatussopimuksia koskevan vastauksen johdosta Forumiin on tullut uusia kysymyksiä:

- Mikä on ev-palkkion laskutuksen peruste eli kuinka paljon työaika näihin keskimäärin käytetään?
 - Kehittämistyöryhmä on antanut suosituksen palkkion perimisestä (Edunvalvonta-palkkion laskeminen ja periminen edunvalvontatoimistoissa 31.8.2021), jossa on yleiset suositukset palkkion perimisestä. Palkkio määräytyy erityistehtävässä tapauskohtaisesti. Työryhmä katsoo, että se ei voi määrittellä kuinka paljon tehtävään käytetään aikaa.
- Entä kuinka valvotaan sitä, onko tapahtunut muutoksia elatusvelvollisten tilanteessa?
 - Lapsen elatuksesta annetun lain 11 §:n mukaan elatusavun määrää voidaan muuttaa, mikäli olosuhteissa on tapahtunut niin olennaisia muutoksia, että elatusavun muuttamista on sekä lapsen että elatusapua suorittavan vanhemman olot huomioon ottaen pidettävä kohtuullisena.
 - Olosuhteiden muutosten seuraamista varten ei ole olemassa yleispätevää mallia. Työryhmän näkemyksen mukaan seurantaan voi varautua jo sopimusta tehtäessä huomioimalla esimerkiksi sen, onko elatusvelvollinen opiskelija tai työtön, jolloin odotettavissa voi olla tilanteen muutos. Käytännöllistä on merkitä Edvardiin elatusvelvollisen tilanteen perusteella muistutus elatusavun tarkistamista varten. Koska edunvalvojalla ei yleensä ole mahdollisuutta tarkistaa itse elatusvelvollisen tulotietoja, elatusavun tarkistamiseksi on syytä ottaa yhteyttä lastenvalvojaan.
 - Ellei olosuhteisiin näytä olevan tiedossa muutoksia, edunvalvojan kannattaa työryhmän näkemyksen mukaan merkitä Edvardiin muistutus tapauksesta riippuen kohtuullisen ajan päähän, jolloin tilanne tulisi tarkistaa
 - Lastenvalvojan kanssa kannattaa myös sopimusta vahvistettaessa keskustella, miten seuraamisen voisi käytännössä toteuttaa
- Jos edunvalvoja ei lähde vaatimaan korkeampaa elatusapua kuin mitä lastenvalvoja on esittänyt, niin kuinka pitkälle sen kanssa on mentävä, jotta ei synny virkavirhettä?
 - Jos lastenvalvoja ei ole toimittanut laskelmaa maksukyvyystä, edunvalvoja voi sitä vaatia. Lähtökohtana on, että jos sopimus on laskelman mukainen, sopimus on hyväksyttävissä. Jos edunvalvoja jostain syystä katsoo, että sopimuksesta poikkeamiselle on perusteltu syy, perustelut on joka tapauksessa syytä kirjata Edvardiin.

8. Elatussopimuksen sisältö: toimivalta ja kesto

Esille on noussut, että elatussopimuksen tekemistä koskevien edunvalvojan määräykset saattavat olla käytännön edunvalvontatyön kannalta epäselviä. Määräyksen ajallinen kesto on voinut jäädä epäselväksi tai se, onko edunvalvojalla toimivalta ajaa myös kannetta.

Työryhmä keskusteli tilanteesta ja totesi, että määräysten yhdenmukaistamiseksi tarvitaan yhteistä keskustelua lastenvalvojien, DVV:n ja yleisten edunvalvojien kesken. Puheenjohtaja selvittelee, löytyykö lastenvalvojien puolesta yhteistä keskustelukumppania.

9. Seuraavat kokoukset

ti 17.9. 2024 klo 9-12

ti 1.10.2024 klo 9-12

ti 29.10.2024 läsnäkokous

ke 13.11. klo 9-12